www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

ГРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 207. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 6. вересня, 1928.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

VOL. XXXVI. No. 207. Jersey City, N. J., Thursday, September 6, 1928. THREE CENTS

ЗАСУД БУВШОЇ СЕКРЕТАРКИ СТЕЙТУ

ПАНІ НЕП ДІСТАЛА 30 ДНІВ ТЮРМИ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 4. вересня. — Суд видав нині вирок проти пані Флоренс Неп, бувшої секретарки стейту Ню Йорк, що ставала свого часу на суд обжалована за спроневірювання урядових фондів, призначених на покриття коштів переписи населення стейту.

Як відомо, паню Неп признано винуватою, але суд відложив визначення кари, бо обжалована була хора. Тепер суддя видав вирок, яким засудив обжаловану на 30 днів тюрми.

Перед виданням вироку адвокати пані Неп поставили внесок відкинути справу як недоказану, але суддя заявив, що він не має найменчого сумніву щодо вини пані Неп.

Адвокати зголосили дальші правні кроки проти вироку. Обжалована приняла спокійно сей незвичайно понижуючий вирок.

ГУВЕР ЗАПОВІДАЄ КАМПАНІЮ В ПОЛУДНЕВИХ СТЕЙТАХ.

ЗНОВА РЕЛІГІЙНЕ ПИТАННЄ.

ВАШИНГТОН, 4. вересня. — Менаджери кампанії республиканського кандидата Гувера признали необхідним, щоби він вибрався на довшу кампанію по полудневих стейтах.

Демократичний кандидат Смит заявив, що він не думає більше говорити в нюйоркськім стейті, бо думає, що його стейт і без того піддержить. Гувер заповідає свій виступ у місті Ню Йорку на 17. жовтня.

Сенатор Робинсон виступив з промовою, в котрій назвав політичну „віру" Смита щиро американською програмою.

Секретар війни Дейвис виступив зі заявою, що західні стейти підуть певно проти Ал. Смита, бо вони не хочуть збільшати політичної сили нюйоркської демократичної організації Тамані Году.

Релігійне питанне, яке менаджери виборчих кампаній партій здущують усіми силами, знова виривається на верха; Генрі Гансбру, конгресмен з республиканської партії, який заявився за Смитом, виступив з публичним закликом до Гувера, щоби він осудив чутки, що, мовляв, він виступив проти Смита за його релігію.

СТРАШНА ЛЕТНИЧА КАТАСТРОФА.

7 ЛЮДИЙ ЗАГИНУЛО В ОДНОМУ ВИПАДКУ.

ПОКАТЕЛО, Айдаго, 4. вересня. — Коло місцевого воздушного порту розбився підчас осідання на землю почтовий літак. Наслідком випадку загинули всі люди, що були на літаку. Їхало тоді там 7 осіб, а саме: 2 летуни та 5 пасажирів. Між пасажирами було двоє дітий: хлопчина 6 літ та дівчина 18 місяців.

Коли люди наспіли до румовищ літака, вони застали при життю тільки двох пасажирів, але й сі померли, заким їх довезено до шпиталя.

САМОГУБСТВО ЧИ ВБИЙСТВО?

НЮЙОРСЬКА ПОЛІЦІЯ ПЕРЕД ТЯЖКОЮ ЗАГАДКОЮ.

НЮ ЙОРК, 4. вересня. — Коло брами цвинтаря Маунт Зайон Семетері в Маспет найдено в неділю рано тіло нюйоркського інжинира Вилема Долера з револьверовою раною в правому виску та з револьвером у правій руці, закляклій на грудях.

Спершу поліція не сумнівалася, що се случай самогубства. Але коли жінка помершого заявила, що вона ніколи не бачила револьвера, найденого при тілі погибшого, а зате бачила другий револьвер, то поліція стала сумніватися, чи справді се самогубство. Слідство над послідними кроками погибшого виказало богато загадочного. Послідний з ним розмовляв один нюйоркський адвокат підчас обіду в одному богатому готелю; цікаво, що Долер записався в готелю в спис тамошних гостий не своїм іменем, а іменем свого адвоката. За тим, що тут могло статися вбийство, дозволяє догадуватися теж причасність помершого до відомого скандалу з каналізацією нюйоркської дільниці Квінса, що мала коштувати 16 мілїонів долярів; Долер мав виступати на процесі одним з важнійших свідків.

За те за самовбийством малиби свідчити факти тяжкої кризи в особистих матеріяльних відносинах покійного та в півторамілїоновім підприємстві Санитейшен Корпорейшен, на котрого чолі він стояв.

СКАНДАЛ З МІСІЙНИМИ ФОНДАМИ БАПТИСЬКОЇ ЦЕРКВИ.

АТЛАНТА, Джорджія, 4. вересня. — У місійних фондах баптиської церкви відкрито поважні недобори. Обчислено, що недобори виносять 300,000 до 400,000 долярів, а можливо, що дальша контроля викаже недобори до мілїона. Скарбник церкви Клинтон С. Карнес пропав без вістки. Показується, що він колись сидів у тюрмі за поважні спроневірення.

Нікто, що заряд церкви не почав ніяких правних кроків проти Карнеса мимо відкриття спроневірення.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ВБИЙСТВА ОБРЕГОНА.

МЕКСИКО, 4. вересня. — Свідки, що обжаловували законницю Консепсіон за участь у замаху на життя Обрегона й Кааса, сконфронтовані з обжалованою, відкликали більшу частину своїх зізнань, обтяжуючих для законниці.

Одна дівчина заявила, що вона наговорила брехні з нервовости, а друга заявила, що вона хотіла просто переїхатися на слідство спальним вагоном.

НЕ БУДЕ ПРОМОВ НА ПОХОРОНІ БОКАНОВСЬКОГО.

ПАРИЖ, 3. вересня. — Трагедія, яка случилася з міністром торговлі Морисом Бокановським, коли він згорів разом з другими в спадаючім аероплані, так потрясла всіми, що при похороні його останків не буде ніяких промов, хоч в похороні візьмуть участь усі міністри і найкращі політичні промовці. Бокановський був заразом і міністром летунства.

КОМЕДІЯ З КОРОЛЕМ.

ТИРАНА, Альбанія, 3. вересня. — Ново іменований король, котрий сам насадив собі корону і титул, справляє бенкети й іменує генералів. Нема ні грошей ні армії, але це королеви не мішає.

МІЛЇОН АМЕРИКАНЦІВ ПЕРЕЙШЛО ДО КАНАДИ.

ТОРОНТО, 3. вересня. — 30,000 американських автомобілів перейшло границю, а понад один мілїон Американців переїхало, щоби відвідати граничні міста Канади. Кажуть, що поїхали тамтуди не так ради свіжого воздуха, як ізза доброго пива та віски.

ЯЄШНИЦЯ З 150,000 ЯЄЦЬ.

Такою яєшницею вславилось італійське місто Медіолян. А було то так: Тягаровий самохід віз з залізничого двірця 150,000 яєць, заладованих у паках. Коли переїздив через шини вузкоторової залізниці, на самохід наїхала льокомотива. Наслідком зударення самохід розбився на кусні, а разом з ним всі скрині з яйцями. Але і льокомотива не вийшла цло. Котел зістав продиравлений і з льокомотиви бухнула горяча пара і на залізничих шинах зварила дійсно небувалу порцію яєшниці з 150,000 яєць. Про це рознеслася вістка летом блискавиці і на це місце збігось убоге населення з начинями і збирало яєшницю, яка лежала купами. Кажуть, що таким дивним способом аварена яєшниця була незла — лиш несолена.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ІМЕНА.

Щоб затерти усякі сліди релігії, большевики останніми часами почали називати вроджених дітей і громадян дивогляднини іменами замісць християнських імен. Отже людина в Росії може називатися так як річ, стіл, дуб, сокира; або як звіря: сорока, собака, котик; або як яка подія: революція, саботаж, бійка і т. д. Це так звані комуністичні назви, а скорочено: ком-назви. Такі то дивогляди впроваджує влада.

ПОСИВІВ ЗІ СТРАХУ.

Недавно один хлопчина, літ 12, в Ярку на Підкарпатській Україні, в тайні перед родичами задумав оглянути печери, що тягнуться коло того села на кілька кільометрів під землею. В печерах заблудив і трохи з голоду не вмер. По пятьох днях родичі найшли його — але молодий „дослідник" зі страху геть посивів.

НЕ ЗАЙМАЙТЕ МІСЦЯ!

Директор гути скляної Ріхтенберг їхав зі Львова до Жовкви. Якийсь час сидів у вагоні, а потім вийшов на коритар, а на своїм місци лишив капелюх. Вертає — а там вже якийсь панок сидить. Перепрошує цього добродія, переконує — а той давай скакати до бійки. Врешті витягнув ніж і покалічив Ріхтенберга так, що його аж до шпиталю відвезли. За моє жито ще й мене побито — може сказати пан директор гути.

КОМІСІЯ СЛОВНИКА ЖИВОЇ МОВИ.

Комісія Словника Живої Мови ВУАН закінчила рукопис першого випуску другого тому російсько-українського словника (від З до К). Перший випуск матиме понад 25 петитних аркушів. Словник вийде з друку в листопаді ц. р. Одночасно комісія готує матеріяли для тлумачного словника української живої мови. Для цього словника Комісія опрацьовує тепер словник мови — Шевченка, Глібова й Свидницького. Перший том Кобзаря дав 25,000 карток.

ГЕОЛЬОГІЧНІ ЕКСПЕДИЦІЇ.

Цього року Всеукраїнський Геольогічний Комітет виряджує до ріжних округ України 18 наукових експедицій, що досліджують корисні копалини краю. Цього року Геольогічний Комітет охопив дослідницькою роботою Дніпрельстан. Чималу роботу провадить також на Поділлі, де досліджуюсь фосфорити для цукрової промисловости.

Геольогічному Комітетові доручено реєструвати всі геольогічні роботи, що їх провадять будьякі господарчі організації на Україні.

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНСТИТУТУ МІНЕРАЛЬОГІЇ В КИЇВІ.

Науково-технічна секція мінерально-нерудної ради київської НТУ організує в Київі Інститут Прикладної Мінеральогії, а також опрацьовує 5-літний плян розвитку нерудної мінеральної промисловости. Уповорення Інституту Мінеральогії дозволила нарада ВРНГ. Для організації запрошено відомих фахівців та вчених, зокрема акад. Тутківського, проф. Лисіна та инших.

НЕУважний СЕМЕН.

Господар Семен Лукопчук з Села Мансичі, пов. Ковель, вертав з міста не туди, куди люди ходять і їздять але валізним тором, попри шини. Ішов так, Семен сів собі на камени, щоб відпочати. Але як то на торзі в місті буває: чоловік находиться, тай не від того, щоб і не випив дещо. Досить того, що Семен собі твердо заснув і в сні витягнув ліву ногу аж на шину. Тимчасом надійшов залізничний поїзд і по коліна відтяв ногу Семенови.

ПОПОВНЕННЯ БІБЛІОТЕКИ БУДИНКУ ЛІТЕРАТУРИ.

Останніми часами бібліотека письменницького клюбу „Будинку ім. Блажитного" доповнена новими книжками, здебільшого рідкими виданнями з Галичини. Тепер бібліотека має майже всі старі українські видання, багато рідких українських книг, що дає змогу журналістам та письменникам завше легко й швидко дістати потрібну довідку з недавнього минулого культурного життя України. Таксамо бібліотека придбала багато книг краєзнавчого характеру.

МУДРИЙ РАБІН.

Що рабіни в нас дуже мудрі — то ми вже нераз писали. А от недавно до рабіна в Бельску зголосилася жидівська пара, яка конечно хотіла розвестися. „Родичі ваші хочуть, щоби ви розвелися?" — питає рабін. „Хочуть". „А дітий своїх ви питалися?" „Та діти дурні ще, одно б, друге 8 літ". А рабін каже: „Ну, то ми почекаємо, аж діти виростуть і будуть мудрі"! І дивуючись розумови рабіна, спокійно відійшла пара домів.

ЦИГАНЕ ЛІТАЮТЬ.

Якось вибралося двох румунських летунів з Букарешту до Варшави. Летять ніби добре, аж ту гоп! Під Рудниками сідати треба, бо машина щось не тее. Сіли вони, але так негонько, що машину потаратали. Мусіли її відвезти до направи. Їдуть назад — знов ніби всьо гаразд, та коли знов машина попсувалась і знов треба було сідати. Тим разом сіли під Коровниками, пов. Перемишль, а з машини зробилося таке, що вже нічого й направляти було. І здається Циганє, що чудом вратувалися, будуть іти пішки.

І ЗАЛІЗОМ І ПСАМИ.

В ковельськім повіті в селі Будинще на Волині сталася страшна подія. Жінка богатого селянина Гуменця зраджувала свойого чоловіка через довший час з ковалем Кушніриюком. Зразу Гуменець не підозрівав нічого, але коли людоньки почали голосно про це говорити, задумав переконатися. Удав, що іде до міста, а тимчасом коні лишив у лісі і вернув до села. В хаті застав Кушніріока і кинувся на него зі штабобу заліза. Кушніріок вирвався і почав що сили втікати. Тоді Гуменець спустив з ланцюха двох великих псів, які допали швидко коханців невірної жінки. Незадовго надбіг сам Гуменець і почав бити залізом Кушніріока. По кількох хвилях тіло тогож стало одною кровавою масою, зі слідами зубів собак та важкого заліза. Гуменця арештовано. Ця подія зробила велике враження в цілій околиці.

ВИВЧЕННЯ ЧУМАЦЬКИХ СІЛ.

Член Етнографічної Комісії ВУАН С. Терещенкова повернулася з ексиурсії по Звенигородщині, де вона спеціяльно досліджувала чумацькі села. Зібрано дуже багатий і цікавий матеріял.

ЛІГА НАЦІЙ БЕЗ БЕСІДНИКІВ

ДЕЛЕГАТИ ВИСЛУХАЛИ ЗВІТУ, АЛЕ НІХТО НЕ ЗГОЛОСИВСЯ ДО СЛОВА. — НАРАДИ ВІДЛОЖЕНО. — БЕСІДНИКИ ЖДУТЬ НА ДЕБАТУ НАД ДОГОВОРОМ КЕЛОГА. — НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР ЗАПОВІДАЄ ВАЖНУ ПРОМОВУ. — МИЛЛЕР І БРІЯН КОНФЕРУЮТЬ ЧЕРЕЗ ТРИ ГОДИНИ.

ЖЕНЕВА, 4. вересня. — Ще ніколи збори Ліги Націй не знайшлися в такім клопоті як сегодня, коли Рада Ліги здала звіт з цілорічної діяльности, а жаден з делегатів мимо закликів президента Зале не зголошувався до слова. Треба було нарада відрочити. В той час комісії викінчать свої роботи.

Кажуть, що всі бесідники готуються до промов, але виголосить їх аж при дискусії над противоєнним договором Келога. Канцлер Миллер заповів, що має порушити дуже важні справи, але ще скорше як за яких чотири дні. На разі конферує він з Бріяном. А що оба вони обговорюють важні справи видно з того, що послідна конференція тревала три години. Бріян мав намовляти Німеччину, щоби разом з Францією натискала на Злучені Держави, щоби вони облекшили справу сплати воєнних довгів, бо від того буде залежати облекшення Німеччини в справі сплати репарацій.

ЖІНКИ В ЛІЗІ ГОРОЮ.

ЗАЙМАЮТЬ ЩОРАЗ БІЛЬШІ ВІДВИЧАЛЬНІ ПОЗИЦІЇ. — В ЖЕНЕВІ ПОВНО ЖІНОК З ЦІЛОГО СВІТА, А РІВНОЖ БАГАТО І З АМЕРИКИ, ЩО ПРИСЛУХУЮТЬСЯ НАРАДАМ І АГІТУЮТЬ, ЩОБИ ВИБОРОТИ ДЛЯ ЖІНКИ ВСЮДИ РІВНОПРАВНІСТЬ.

ЖЕНЕВА, 4. вересня. — Гінні Форшаммер, президентка Національної Ради Данських Жінок, зістала одноголосно вибрана на Зборах Ліги Націй заступницею предсідателя комітету для розбору соціяльних і гуманітарних справ. Комітет цей займається такими справами як торговля опієм, охорона дитини і права жінки. Заразом вибрано ще більше жінок членами ріжних комісій.

КОНСЕРВАТИВНА ПАРТІЯ В КЛОПОТІ.

НЕ МАЄ КАНДИДАТІВ НА ЛІДЕРІВ, БО ВСІ МІНІСТРИ РОЗХОРУВАЛИСЯ З ПЕРЕВТОМИ. — А ЦЕ ГОТОВО ВІДБИТИСЯ ПОГАНО ПРИ ВИБОРАХ.

ЛОНДОН, 4. вересня. — Консервативна партія, що держить в своїх руках керму держави, надобре зажурилася, коли тепер відхав на півричну відпустку Чемберлейн, головна фігура в консервативнім міністерстві. Чемберлейн так розхорів з перевтомою, що не знати коли верне, а як верне, не знати чи буде в силі взяти участь в надходячих виборах. Лорд Кушендун буде заступати Чемберлейна, але і той ледви вийшов з хороби, а знова начальний адмірал лорд Бриджмен заповів своє уступлення рівнож по причині перевтоми. Треба буде партії оглянутися за новими лідерами, але це дуже хитка справа, особливо, коли то наступає перед виборами.

ЯПАН ПЕРЕГОВОРЮЄ З КИТАЄМ.

НЕ ПОРУШАЄ ТІЛЬКИ СПРАВИ МАНДЖУРІЇ, АЛЕ ХОЧЕ ВІДНОВИТИ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

ШАНГАЙ, 4. вересня. — Дуже можливо, що прийде до японсько-китайського замирення. Націоналістичний міністер заграничних справ др. Ванг дістав повідомлення, що з Токіо вертає до Шангаю японський генеральний консуль Ада з порученням розпочати переговори з націоналістичним урядом, щоби прийти до порозуміння в таких справах як інцидент в Нанкіні з 1927 року, або в Тсінан-фу. Заразом будуть переговорювати над новим торговельним договором. Та найбільш болючої справи, Манджурії, на разі порушувати не будуть.

УМОВО ХОРІ НЕ БУДУТЬ МАТИ ДІТЕЙ.

ТАКИЙ ЗАКОН ПЕРЕЙШОВ В ОДНІМ З ШВАЙЦАРСЬКИХ КАНТОНІВ.

ЖЕНЕВА, 4. вересня. — В кантоні Во перейшов драстичний закон, на який не відважилася ще досі ні одна держава в світі. Ото ухвалено, що коли лікарі узнають кого невиліковимо умово хорим, та людина мусить піддатися відповідній лікарській операції, яка позбавить її можности залишити по собі наслідника. В той спосіб хочуть зменшити число божевільних, яке чим далі тим більше зростає.

ТАНІ ОГЛЯДАЄ ЛЮВР.

НІХТО ЙОГО НЕ ПІЗНАВ, ХОЧ ТИСЯЧІ ПЕРЕХОДИЛИ ПОПРИ НЬОГО.

ПАРИЖ, 4. вересня. — Джін Тані має вже повний спокій. Оглядав сьогодня галерію образів в Люврі через кілька годин. Тисячі людей його бачили, але ніхто не звернув на него найменшої уваги.

ВСЕ ДЛЯ ВІТЧИНИ.

ТАК ЗАКІНЧИВ ГІНДЕНБУРГ СВОЄ ПРИВІТНЕ СЛОВО.

МОНАХІЮМ, Німеччина, 4. вересня. — Президент Гінденбург взяв участь в святі отворення Німецького Музею. В своїй промові підніс він таке: Хай той дім служить німецькій праці, німецькій відбудові і всій німецькій будучині. Хай у нас всіх буде одна провідна думка: Все для вітчини.

ВЕРЕСЕНЬ — МІСЯЦЬ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ У. Н. СОЮЗА

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 6, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Америці Сиї і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАЦІОНАЛІЗМ ЯК ОБЄДНУЮЧА СИЛА

І нам можна навчитися дещо з того, що пережив за останні роки Китай і що переживає ще й досі. А головно можна навчитися по тій причині, бо й у нашій пресі відбивалися ріжні погляди на революцію в Китаю. Большевицька преса радувалася цею революцією так довго, доки сидів в Китаю агент Москви, большевицький московський емісар Бородин і розбивав націоналістичні китайські сили як контрреволюційні та творив в Китаю базу для світової революції. Знова монархістична преса страшила своїх вірних хаосом і демагогією в Китаю і проливала слези за китайськими монархами, що одинокі могли виратувати Китай з хаосу і руїни.

І на сторінках нашого часопису була вже не раз мова про революцію в Китаю. І ми не зкаривали того лиха, супроти якого буде вже безсильна здегенерована китайська династія і ми бачили амбітних китайських генералів, між якими не бракувало атаманів, що подобали радше на бандитів як оборонців чи визволителя народа, що уважали революцію і злучений з нею хаос нагодою для особистої наживи і карієри, а не для визволення народу. Але ми бачили поза тим всім ще велику національну ідею, ту живу струю, яка пробивала собі русло серед атаманщини і бандитизму, серед хаосу і руїни, яка серед хвилевої пітьми йшла нестримно на стрічу сонцю золотому. І ми вірили, що та ідея сильніща від бандитизму і демагогії. Ми знали, що на 400 міліонів Китайців є дуже мало людей, що розуміють силу національної ідеї, але ми були того переконання, що раз та ідея піднесеться, ніщо її вже не згубить.

Націоналісти в Китаю вкінці побідили. Не є це побіда повна. Їх Національстичне Обєднаннє все ще виставлене на великі небезпеки не так з боку чужих, як своїх власних ворогів. І коли тепер головний націоналістичний дідер Ченг Кай Шек взиває знова до обєднання, вартує застановитися над тим, що саме після нього було перешкодою до обєднання Китаю. Ото, обговорюючи теперішню небезпеку, він згадує, що китайські націоналісти мусіли провести боротьбу проти двох імперіялізмів: комуністичного з Москви й імперіялізму других держав, головно Японії, що хотіли душити Китай далі цілою сіткою торговельних договорів та держати над ним політичну контролю як над яким політичним новволятем. Колиб китайські націоналісти не були покінчили з червоними агентами Москви, колиб не були прогнали від себе тих агентів і їх утопійної науки, то, як каже Ченг, до сього часу булаб лилася на вулицях китайських міст невинна кров, а край був би в руках чужинецьких держав. Большевизм був найбільшою перешкодою в піднесенню Китаю з упадку і тільки тоді, коли замкнено уста утопійній комуністичній пропаганді, націоналістична ідея обєднала широкі маси і привела до національного обєднання.

ВІРА В СВОЇ СИЛИ

Основною психольогічною рисою Українця є його імпульсивність, що є проявом почуття його серця, а не розважним витвором холодного розуму. Українець часто горяче захоплюється певною ідеєю, певним бажанням і виявляє велику активність. Але скоро й легко спалахнувши до акції, також скоро й легко, головно при невдачі впадає в зневіру й починає нарікати на своє життя. При тім він нарікає не так на самого себе, як на увесь свій нарід, що стоїть, мовляв, далеко нижче від инших народів.

Не хоче такий розчарований невдачею застановитися дуже часто над тим, що він, ідучи за почуттям свого серця, поставив собі нездійснене завдання, а тому його невдача залежить не від власної нездарности, чи загально-національної, а від того, що не було обєктивних даних для здійснення поставленої мети.

Для того, щоби не було в Українців таких безпідставних поривів, високих злетів і тяжких невдач, що приводять до найстрашнішого зла всього людства — до зневіри, потрібна координація серця з розумом. Потрібно кожне почуття, кожне бажання, що родиться в півсвідомости, зпочатку піддати критиці розуму й лише тоді розпочинати певну акцію, предбачаючи розумово й можливу невдачу та дальшу свою поведінку після невдачі. Тоді лише не буде того тяжкого стану зневіри, коли Українець ніби той дикий, стиповий кінь стрімголов летить вперед до недосяжної цілі, аж поки не побачить себе серед невиразимого болота, чи перед непереможною стіною, об яку з розгону тріснеться головою. Знайшовшись несподівано в непередбачених тяжких обставинах, Українець рідко коли кидається на всі сторони, щоби знайти вихід, перебороти непередбачені перепони, щоб простувати далі по шляху прогресу духового чи матеріяльного вперед, а навпаки, скоро впадає в зневіру, що породжує повну пасивність, приводить до його проклятої фільософії „моя хата з краю, я нічого не знаю", або „нагаєм обуха не перебеш". Дійсно, нагаєм обуха не перебеш. І це кожен, хто хоче перебити той обух, мусить зрозуміти ранійше ніж почне по ньому бити нагаєм. Отже повинен хотіння свого серця, свого почуття проаналізувати розумом і знайти відповідні засоби, щоби той обух перебити, бо його можна перебити, але не нагаєм. Отсе саме тут іє проява координації серця з розумом.

Впадаючи при невдачах у зневіру, Українець нарікає, що иншим народам все вдається, що инші народи не такі нещасливі як український, що в инших ліпші організації, більше розуму і т. д. Знову ці нарікання є лише витвором почуття серця, бо колиб своїм розумом він проаналізував дійсний стан життя инших народів, проаналізував ті шляхи, якими ті народи досягли певного становища та всі ті невдачі й труднощі, що вони їх зазнали на шляху боротьби, то зневіра Українець зрозумів би добре й себе та своє становище. Він зрозумів би й пізнав би ту тяжку боротьбу, яку инші народи пройшли на шляху свого життя та поступу.

А пізнавши те, знаходив би завжди відповідні методи свого поступовання на шляху власної боротьби за своє істнування, за свій поступ духовий та матеріяльний. Координуючи серце з розумом, Українець завжди памятаби, що **життя не є жарти, життя не є забавка й веселе безжурне провождення часу, а життя є тяжка, уперта боротьба за істнування, боротьба за удосконалення духове та за матеріяльний поступ.** Колиб не було тої боротьби, то світ змиршавів би. Слабі, низькі примітивні натури й породи своєю масою задавили все сильне, могутнє й поступове, якщо в природі, порівнюючи, дуже мало. Лише те, що примітивні натури незідібні до боротьби, вони, при ущемненні своїй перевагі гинуть на життєвому шляху та піддаються сильним могутнім, більш удосконаленим. **В цьому непеременному русі, поступови наперед, та в досконаленню й є одні з головних секретів життя, а мотором до нього є боротьба.**

Кожна боротьба звязана з перемогами й поразками, звязана з успіхами й невдачами. Тому, стаючи на шлях власного життя, на шлях боротьби за свій персональний поступ духовий та матеріяльний, треба не лише відчувати серцем насолоду успіху, але й розумом приготовитися до цього, щоби в потребі перенести тяжкі удари невдачі. Тоді лише людина не впаде в зневіру, а знайде в собі силу волі та здатність продовжувати свою боротьбу иншими шляхами, иншими методами. Те саме відноситься і до громадянського та національного життя.

Щоби мати більше віри в свої власні, громадські та національні сили, треба позбутися зневіри, а для того необхідною й головною умовою потрібна координація свого серця з розумом, чого саме так дуже Українцям бракує.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ХАЙ НАС ОБЄДНАЄ УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ.

Признаюся, що на мене, як українського робітника зробили велике враження ті описи, що появилися в „Свободі" з приводу свята німецької пісні у Відні. І думаю, а навіть знаю, що таке саме враження викликало то свято і на других українських робітників. І кождому з нас відразу прийшло на думку, чом би і нам, Українцям в Америці, не обєднати наших хорів і не влаштувати **Свята Української Пісні.** Коли німецька пісня може обєднати Німців з цілого світа, то чому українська пісня не могла б обєднати Українців в Америці. Я як український робітник не бачу тут ніякої перешкоди, дуже рад, що ту справу піднесли в часописах другі люде, котрі більше від мене розуміються на тих справах. Проекти, котрі піддали М. Гайворонський і о. Білянський, дуже гарні. Я певен, що знайдеться між нами багато щирих робітників і інтелігентів, що заберуть слово в тій справі і причиняться до того, що наш нарід обєднається хоч для тої одної справи. А особливо булоб нам цікаво почути голоси наших дяко-учителів, бож то вони найбільше коло хорів по місцях працюють і та справа повинна їх перших заінтересувати. Бо коли вона тронула нашого брата робітника, то чому не малаби тронути тих, для котрих та справа є, так би сказати, насущним хлібом. Я, річ ясна, певний, що всі наші дякоучителі будуть раді такій справі з цілої душі, що наше священство попре її по громадах та що ми хоч під тим оглядом не станемо позаду Німців. Нам якраз тепер треба такого **Обєднуючого Свята Української Пісні** і кому українська справа дорога, той повинен доложити своїх рук, щоби хоч та справа не заплісніла.

Андрій Кучапський, преде. 247 від. У. Н. С. в Вілмінгтон, Дел.

—o—

НІКОЛИ.

На Лейбор Дей зійшлися ми так собі в однім товаристі і балакаємо про ріжні справи. І от зійшла мова про то німецьке свято пісні, що то тільки шуму між нашими людьми наробило. Кажуть собі люде: Пишемо, говоримо і кричимо перед цілим світом за ту нашу пісню, який то в неї чар та якого вона дива не доказує. Виходить, що маємо у себе одинокий скарб: **пісню.** Вуголь, цукор, пшеницю і т. п. забирають нам Москалі, нафту Поляки, сіль і ліси Чехи, але нашої пісні ніхто нам не годен забрати і ніхто не в силі заборонити її нам виповзити в світ. Петлюра нас міг розєднати, Петрушевич міг розділити, УНДО може бути нам миле або гірше, можемо ріжнитися через соціялізацію, через диктатуру пролетаріяту і світову революцію, але в пісні — чейже можемо всі зійтися до купи. Бо инакше будемо змушені зачислити себе до примітивних, диких, а не культурних народів. Як бачимо, то німецька пісня могла вибити на Німцях такий вплив, що зачарувала їх і зігнала до купи до Відня з Америки, Австралії й Африки. Тож зовсім природно може і чарівна українська пісня доконати і між Українцями того дива, що зжене нас хоч на полі музики до купи, що обєднає нас хоч на тім полі в одну велику українську громаду. А вже як зблизимося на полі пісні, то може і на полі політичнім лекше піде.

Так говорив один з присутніх, але другий, вже старший віком махнув рукою тай каже: **Ніколи! Нічого з того не вийде.** У Німців це можливе, але не у нас. Таж то треба буде поїхати часами на якийсь зїзд, а то коштує гроші. А наш чоловік на таке не дасть. Треба буде ходити на проби, а робітник не має на те часу. А до того ще не знати, як до того поставляться наші дякоучителі. Як то їм буде не на руку, то вони самі забють справу в зародку. Треба було передом їх порадитися. Бо вони готові образитися.

Я повторюю це все коротко, бо всеї мови передати не вмію. Але може де і по других сторонах зайде така розмова, так хай поддадуть правду, бо варта знати, як які люде думають.

Та проти того, що так говорив, зірвалася опозиція. В першу чергу накинулися на него за те, що він пробує зараз звалити вину на робітника. Виходилоб, що робітник не здібний на ніяку жертву, що він пошкодує кілька хвилин часу раз на місяць чи коли там, щоби прийти на пробу, що він пожалує скинути кілька центів, щоби випровадити кількох співаків зі своєї громади на спільне **Народне Свято цілої нашої іміграції, на Свято Обєднання, на Свято найдорогшого нашого скарбу, нашої пісні.** А хтож тут досі давав центи на всі другі ідеальні цілі, хто сипав грішми і сипле досі на ріжні гуманітарні народні цілі і на визвольну боротьбу в краю, хто будує Народні Доми в краю і на іміграції, хто удержує школи, церкви, попів і дяка і т. п. Чи все те не удержує в нас своєю керавищею наш робітник? Та його проводирі замісь того, щоби піддержати в нього ту ідеалістичну струю, ще її забивають. Бо чи з проповіди, чи з газет чи на вічах все представляють нас як череду, що дбає лише про своє черево, а більш про ніщо. Представляють нас мертвою масою, як ту машину, біля якої ми день в день працюємо. І таким хоче представити нас той наш товариш (а то був т. зв. патентовий інтелігент, себто з високими школами), що дуже часто має на всі проекти одну і ту саму відповідь: **Ніколи.** А я був у Франції на роботах (казав другий — вмішавшися до дискусії) і я там чув, як Француз мав раз промову до наших робітників і казав, як боротися за робітничі права та піднісся. Памятайте, що французький нарід має таку приповідку, в якій дораджує кождому викинути слово: ніколи. Воно не повинно істнувати в уяві людини, що має віру в серці, що має віру в людей, в красу і побіду правди. Та його промова пригадується мені тепер — продовжав наш товариш — коли чую такі слова, що в нас **ніколи** не вдасться Союз Українських Хорів, що в нас не може наш нарід обєднатися навіть біля своєї пісні, бо може таке не подобається дякоучителям, чи може робітник пожалує на те пару центів, чи свого часу.

Хто слово **ніколи** повинно дійсно зникнути з нашого словаря і з наших думок, а цілком певно виздоровіємо тоді душевно, а навіть фізично. Будемо як люде, повні життя, поривів і ентузіязму, а не духові каліки, биті на кождім кроці сумнівами. Тоді не буде в нас сумнівів навіть у такій новинці, а добрій справі, як Обєднання нашої іміграції при помочі нашої пісні.

Павло Дурбак.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(199)

Все це промайнуло в моїй голові миттю й викликало проти бурливого, гострого протесту.

Я осканився, почав лаяти, проклинати всіх і вся... Намагався вирвати гранати з рук „начальства", з рук варти... Перед очима знову встав той скорострів, що я бачив на горі перед дверима... Рванувся з кімнати туди... Мене схопили мої товариші арештовані й почали заспокоювати. Нарешті я знесилів і впав в якесь забуття, немов в дрімоту.

Передомною вставали картини фронту, картини дружнього життя в наших українських частинах. Иноді я усвідомлював собі, що тепер і там на фронті, в залогах, з якими я, особливо останніх два місяці, жив одним життям, находячись в постійнім, майже безперервних, телеграфічних зносинах, мій арешт викличе певну деморалізацію, недовіря до центру та загальний розклад. Тепер вони почують, що я „зрадник", що я (не як Кедровський, а як товариш військового міністра) зраджував їм. Тому, мовляв, і було їх таке тяжке страждання, тому вони терпіли невдачі, значить, їх провокували і т. д. Виходить, що той вищий їх орган, за яким вони майже сліпо йшли, не на висоті свого завдання, бо він так довго терпів у свойому складі заправчим Центральної Ради. Він, маючи вже казус, коли переводилися арешти членів Ради в її помешканню й знаючи, що його ніхто не реагував, сміло послав німецького лейтнанта, який розігнав Раду, коли треба було посадити ген. Скоропадського на київськім престолі.

* * *

Не годен я ще й тепер змалювати тієї страшної душевної трагедії, яку переживав майже кожний з нас, а зокрема особисто я.

Наслідком її явилось у мене повне зневіря в якусь партійну солідарність, в якесь партійне товариство. Я перестав вірити так, як до того вірив, в солідарність людей, звязаних спільністю праці, спільністю боротьби, спільністю небезпеки.

Я тоді пережив страшну душевну кризу. Разом з нею загубив віру в ідейність певного людського колективу й прийшов до переконання, що колектив як такий ідейним не може бути; в ньому лише ідейні, чесні одиниці, яких часто перелічиш по пальцях. Поки вони мають в тому колективі моральну перевагу, до того часу й ідейність, самопожертва, героїзм його зберігається; коли-ж вони гублять там свою перевагу, то колектив той стає звичайним натовпом з його специфічною психольогією.

Коли думка хвалася ще за віру в колектив, то тоді здавалося, що там, у Центральній Раді, ведеться боротьба, що там ті, хто завдав їй такий страшний, грубий, брутальний удар, поставлені під її осуд. Здавалося иноді, що сама Ц. Рада находиться у владі розбестаної ковенковщини. Здавалося, що сюди прийде сісти разом з нами увесь Ц. К. партії, уся наша фракція, усі ті, що протестують проти такого насильства, що борються проти його, коли їх не сила перемогти.

Але ніхто не йшов... Звідти не чути жадного слова. Більше того, там значна більшість Центральної Ради, а в тому числі й наша фракція, голосували за те, щоб держати нас під арештом, не маючи жадних доказів нашої вини, а поривши на слово тим, кому „здається", хто „має певні відомости", про злочинну діяльність арештованих. Але, щоб знайти ту „виновність", була складена спеціяльна комісія.

Навіть більше того. У листопаді 1918 р. на стації Фастів М. Полоз оповідав мені, що зараз-же, як тільки ми були заарештовані, відбулася тісна нарада, складена з пятьох: М. Грушевського, М. Ткаченка, М. Ковалевського, М. Салтана й М. Порша. Ця нарада обговорювала, що робити з нами, арештованими. Вона остаточного рішення не ухвалила, але до були висловлені на ній такі думки: 1) М. Ткаченко вважав конче потрібним заарештованих негайно розстріляти, щоби тим „присікти спробу перевороту в тині"; 2) М. Порш, як звичайно, багато говорив, але з промови його виходило, що й треба розстріляти й не слід; 3) М. Ковалевський вважав потрібним розстріляти. На запитання про думку в цій справі М. Грушевський відповів дослівно: „А як же! Держава будується кровю й залізом".

Лише один, крайній правий член Ц. К. партії соц.-револ., наш тактичний, а почасти й ідеольогічний ворог М. Салтан, виступив з гарячою, обуреною промовою проти безаконного вбивства арештованих і вимагав переведення всебічного пильного слідства.

Це мені переказано М. Полозом, а тому я не можу ні піддержувати цього, ні відкидати; гадаю, це зробіть ті, котрих призвиска тут названі. Зі свого боку можу сказати лише те, що перших 3—4 ночі нашого арешту, нас перед світом будили, заявляючи, що мусять вести на розстріл. Також в цей період між козаками й старшинами доводилось чути з сусідньої кімнати розмови про майбутній розстріл нас, зрадників; а иноді називали нас „буржуями". В розмовах цих чулись то співуваючі голоси, то засуджуючі нас. Одного певного відношення до нас не було, бо й самі „Вільні козаки" були розбіжних думок: від націоналістів до півбольшевиків.

Тримано нас під арештом в неможливих умовах. Перші три доби нічого не давали ні їсти, ні пити. Доводилося користуватися тим шматком сухаря, що иноді випросили у якого-небудь козака, а воду доставали з якоїсь каналізаційної труби, чи иншої, але у всякому разі вода була смердячою.

За дверима нашої кімнати у величезній салі, увесь час стояв страшенний гармідер. Також часто чулась демагогічна підбурююча агітація, яку вели проти нас між цими „козаками" ріжні пройдисвіти, закликаючи їх до самосуду над нами, називаючи нас, або „зрадниками большевиками", або „буржуями, ворогами українського народу".

Через наших вартових мені пощастило вияснити, що „полковник" Андрусь*) особливо гостро веде агітацію проти мене й якби не варта, що його не допускає сюди, то він уже давно „розправивсяб зо мною". Цього „полковника" Андруся я знав ще з Одеси, як прапорщика одного з запасових полків. Він там вславився своїми „дебошами", грубими цинічними виступами, прикритими машкарою національного шовінізму. Разом з тим сам він не умів по українськи трох слів звязати.

Мені не раз доводилося робити з Генерального Комітету Одеської військової Ради вказівки про необхідність приборкати його й не допускати до виступів, що провокують ваш національний рух, кидаючи на його пляму чорносотенного „хулиганства".

Пізніше, перед захопленням большевиками влади у Петрограді, Андрусь перебрався до Київа й став на службу до полку гетьмана Сагайдачного, з яким і брав участь у боротьбі проти військ Тимчасового Уряду й большевиків.

*) Не змішувати з сотником Андрусом, Сковним Стрільцем, видатним старшиною у всіх відношеннях.

(Дальше буде)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Концерт в память Івана Франка.

В неділю, дня 19. серпня, в тутешній український православній церкві св. Михаїла відправлено панахиду за тих героїв, що полягли за волю і свободу України. Панахиду правив о. Запаринюк, а по панахиді виголосив патріотичну промову, присвячену памяти великого сина України Івана Франка. О 3-ій годині пополудни в Українськім Народнім Домі розпочато величавий концерт. Мимо горячки, яка була понад 90 степенів, саля була виповнена. Богату програму, зложену з 22-ох точок, виконано на загал беручи, дуже совісно.

Вступне слово виголосив п. Петро Андрущак, котрий зясував життя І. Франка. Він говорив: Тому 12 літ, а саме дня 28 мая 1916 року заснув на віки Іван Франко, по Шевченку найбільший наш геній і найкращий син української галицької землі. Кождий з нас і всі ми разом як нація зросли, виховалися і взорувалися на дельности і творах того, що весь свій вік горів, яснів, страждав і трудився тільки для одної ідеї, щоби з рабів створити одну велику, свобідну і вільну українську націю. Іван Франко родився дня 15 серпня 1856 р. в селі Нагуєвичах, дрогобицького повіту в Галичині, як син бідного сільського коваля. Малював він в своїх творах ноти, що тенуть з чола працюючих мас і словом сильним його творцю дав за собою міліони до боротьби за поступ, щастя і волю. І там, куди тільки доходило слово Франка, родилася сила і завзяття, там не рядили, а добували кращу долю в боротьбі. Ширім ту спасенну науку, яку передав нам Франко в своїх творах. Бо якраз в теперішних часах відчуваємо як найбільшу потребу підйому духа, щоби витоїти завдані нашому народови рани та готуватися до боротьби. Іван Франко не тільки сам горів найсвятійшою любовю до свого народу, але зумів своїм огненним словом вщепити ту любов в серця міліонів. Він не тільки сам жертвував весь труд свого життя для піднесення нашого народу, але вмів виховати серед найбільшої байдужности, заскорузлости і безідейности нове поколінне, що пішло кров проливати за свій нарід і за його кращу будучину. Кождий з нас живе ще і сегодня до великій національній катастрофі силою його пророчого духа, який в часах найбільшого упадку кликав до нас: Ожиємо, брати, ожиємо, бо: пропаде тьма і гнет, спадуть з тебе пута і ярма ми всі порвемо.

Відтак прочитав п. Андрущак концертову програму і в той час піднеслася куртина. Посеред сцени стояв портрет Івана Франка, обведений нарколо чорним полотном, по боках українські й американські прапори, у низу пребогато цвітів. Хор під диріґентурою п. Миколи Костенка відспівав „Слава Йому, слава". Потім наступили деклямації. Деклямували: Софія Якимів, Пелягія Приймак, — хор Крилець, Олена Кощюба, Мих. Гарасимів, О. Кузик, П. Качмар, Василина Пупезя, Сильв. Рихлій. Декляматорів видно працювали над собою, бо віддали вірно зміст чудових деклямацій. Реферат виголосив гр. Микола Гаврилюк на тему: Зусилля Івана Франка, щоби зробити з руського-української етнографічної маси українську націю з державницькою ідеольоґією. Гр. Микола Гаврилюк влучно схарактеризував часи, в яких виступав Іван Франко, не оминаючи підчеркнути вплив М. Драгоманова на Франка та діяльности праці — відомої тріяди (М. Драгоманів, Іван Франко і М. Павлик) над здвиженням нашого народу. Після Тараса Шевченка, найбільшого поета України, являється український поет, письменник і вчений Іван Франко, — (1856—1916), син Галицької Землі, його надгідніщим наслідником, говорив прелеґент Шевченко і Франко се два велитні української творчої думки, два революціонери співці поневолених народніх мас, а з тим вони і два великі борці за визволення народа з неволі. По розумінню Шевченка в народі України тільки тіло заснуте в кайдани і насилою чужинецьких грабіжників поневолене, а духом той нарід вольний і тільки некае той хвилі, в якій змігби собі створити нове життя. Шевченко кликав до народу: Рвіть кайдани! А Франко прескорбним голосом своєї ведико-пророчої, Мойсеєвої пісні все часово завзиває нас: Ломіть скалу духової тьми в народі!" У кождого в руках тяжкий залізний молот. І голос сильний нам з гори, як грім, гремить: Лупайте цю скалу! Нехай ні жар, ні холод не спинить вас! Зносіть і труд і спрагу і голод. Бо вам призначено скалу оцю розбить. І всі ми, як один, підняли в гору руки, і тисячі молотів об камінь загуло. І в тисячні боки розприскалися штуки та відривки скали: ми, з силою розпуки, раз-по-раз гримали о камяне чоло" („Каменярі). Для характеристики відносин в Галичині згадує гр. Гаврилюк про арешт Ів. Франка у липни 1877 та безтолковий процес, про який сам Франко пише слідуючо: „Безтолковий процес, який вбав на мене, як серед улиці цегла на голову і котрий скінчився моїм засудженнем, хоч у мене не було за душею тіни того гріха, який мені закидували, (ані тайних товариств, ані соціялізму; я був соціялістом по симпатії як мужик, але далекий був від розуміння, що таке соціялізм наукований) був для мене страшною і тяжкою пробою. Девять місяців пробутих в тюрмі було для мене тортурою. Мене трактовано як звичайного злодія, посаджено між самих злодіїв та волоцюг, котрих бувало в одній камері зі мною 14—18, перекидувано з камери до камери при ненастанних ревіляях і придерках, себ-бач, за те, що я „писав", себто записував на припадково роздобутих карточках паперу з усіх союзників, або і свої вірші), а кілько тижнів я просидів в такій камері, що мала тільки одно вікно, а містила 12 людей, з котрих 8 спало на тапчані, а 4-ох під тапчаном задля недостачі місця. З протекції, для свіжого повітря, союзники відступили мені „найліпше" місце до спання — під вікном насупроти параші, а що вікно задля задухи мусіло бути день і ніч відчинене і до дверей продувало, то я що рана будився, маючи на голові повно снігу, навіяного з вікна. Та не сама тюрма була для мене найтяжчою пробою, засуд кримінального суду, а особливо те, що я опісля застав на світі, — сто раз тяжчий і несправедливійший засуд усеї суспільности, кинений на нас, страшенно болів мене. Мене викинено з „Просвіти", заборонено ходити на Бесіду, бо др. Шараневич (проф. унів. — Ред.), котрий пару разів побачив мене там, читаючи газети, настоював на те, щоб мені конче заказати приходити, а то він вистуить з товариства, (коли мені справді заказано, він таки виступив); а люде з старших, котрі хотіли мати зо мною яке небудь діло, видались зо мною тільки в секреті, що мене ще дужче принижувало". Свій вичерпуючий реферат закінчив гр. М. Гаврилюк слідуючими словами: Те, що ми в 1918 р. зуміли зірватись до будови своєї держави, те що не 10,000 іскор, а міліони жевріюсь огнем бажання своєї держави, те, що ми є сьогодня нацією із виробленою ідеольоґією, завдячуємо у дуже великій мірі І. Франкові, до якого дороговказам іде наш нарід і вкоротці заоре свій лан для себе і своїх поколінь.

Після 60 року життя діяльний громадянин, пройшовши військову і цивільну службу, повинен сягати по найвисші, пр. судейські і висші адміністраційні уряди.

В глибокій старости, десь около 65—70 року життя, вислужений громадянин повинен займатися релігійно-церемоніяльними справами, які вимагають вже лише репрезентативности, поваги і знання обрядів, а не умової бистроти — ні фізичної сили.

На цьому кінчиться державознавства Аристотеля.

В старинній Греції не було шкіл в нинішному розумінні. Визначні мудрці не мали, як сьогодня, своїх університетських катедр. Старинні мудрці ідили з одного більшого міста до другого, збирали біля себе здібних людий і на публичних місцях, в державних будинках і святинях, навчали (густо-часто за оплатою, пр. софісти). Навчання відбувалося у формі лекції і дискусій. Визначний мудрець звичайно зєднував собі прихильників свого навчання. Ученики-поклонники якогось мудрця творять т. зв. школу, яка носить назву свойого учителя. Аристотель мав також свою школу. Визначними учениками Аристотелевої школи були: Theophastos, Diklarchos, Demetrios та Phalereos. Згадані з великою ревністю посвячувалися державовіданню. На жаль, їхні твори загинулися!

Із писань-творів старинних політиків ми знаємо, що Phalereos написав був „Збірник адміністраційного права", Diklarchos — „Збірник конституційного права" („Tripolitikos") і т. п.

Про твори Phalereos-а та про Diklarchos-а згадує між иншим староримський історик, державний муж і визначний політик-теоретик Цицерон — у свойому творі „Закони" („Delegibus"). Про Цицерона буде мова низше.

Інші політичні школи в старинній Греції.

Окрім згаданих висше політичних шкіл ми стрічаємо ще чимало шкіл і мудрців по державознавству. Ми обговоримо пять таких шкіл, а іменно: 1) школу пітиків, 2) киринеїків, 3) енікуреаців, 4) стоїків і 5) скептиків.

(Дальше буде)

УВАГА! УКРАЇНЦІ МІСТА ШИКАГО І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

СТАРАННЕМ ДЕМОКРАТИЧНИХ СІЧИРІ: ім. К. ТРИЛЬОВСЬКОГО, М. ЗАЛІЗНЯКА І П. ДОРОШЕНКА (Савт Сайд)

відбудеться

УРОЧИСТЕ ВІДСВЯТКОВАННЄ

50-літнього ювилею праці на українській народній ниві нашого Батька Січового Др. Кирила Трильовського

В СУБОТУ, 8. ВЕРЕСНЯ, О ГОД. 8. ВЕЧ., В УКР. ГАЛИ НА ІРІ при Робей вул. — Вступ вільний тільки запрошенням.

В програму входить: Концерт, вправи Січові, святочні промови, Січова гостина і забави з танцями.

Українці! Хто цінить доволотніо працю на народній ниві Січового Батька Трильовського просимо прийти і спільно з ними звеличати його ювилей сей вечер. — С. Мусійчук і Н. Пикульський, ковшові Січий. 207

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ ДЛЯ ВАШИХ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або инших річий, то звертьтеся до нас з замовленнем.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕЦНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

Американський прапор:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	6x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.00	$7.00

Український прапор з гербом на обі сторони:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство, чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, шлюбки і прогульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами в шапках. Просимо щиро всіх Українців удавайте до нас з повним довірєм, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий Ми уділяємо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам сейчас наш катальоґ з цінрками і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
298 Broadway, New York City

Др. В. Клодницький.

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВІЙ ДЕРЖАВНОЇ ДУМКИ

(Передрук заборонений). (8)

(Продовження).

Радянський Союз, на основі суверенности держави, домагається звороту російської фльоти, якою ген. Врангель вивитяв до берегів французького острова, Мадагаскар, в Африці.

На такій самій підставі Румуния жадає від большевиків звороту державного скарбу, вивезеного в 1917 році з міста Ясси в Румунії до Петербурга і т. п.

VI., VII. та VIII-ма книга „Політики".

Шеста книга Аристотелевої „Політики" є лише вступом до семої книги. В ній зясовує нам Аристотель старогрецьку державну науку — про найкращу державу.

Між иншим, в першу чергу Аристотель доказує, що устрій держави може залежати також від чисельности і величини армії. Він підкреслює, що коли сухопутна держава має за великі видатки на армію, то такій державі потрібна аристократія, якаб своїм коштом удержувала сухопутне коштовне військо.

На цьому місці треба пригадати собі, що в часі, про який іде мова, заміжнійші громадяне своїми силами набирали воїнів і їх узброювали, одягали, годували та оплачували. Що правда, таке військо, зробивши побідоносний похід, жило контрибуціями — і нераз ними збогачувалося.

Прибережна держава, маючо на розвинену фльоту, звичайно має характер демократичний. При маринарці, яка є в руках самої держави, служить біднійший елемент. Вслід за цим мілітарна сила не опирається на аристократію*).

Це відповідало в часах Аристотеля грецьким обставинам, бо прибережні держави, як пр. Атени, були демократичними державами. Спарта натомісць, як держава континентальна, на протязі свойого істнування мала характер аристократичний — мілітарно-клясовий.

Після цього вступу Аристотель зясовує нам — **яка держава є найкраща?**

Взірець найліпшої держави подавав нам висше Плятон. Характеристичною чертою Плятонової держави було головно те, що урядовці і жовніри не повинні мати ані приватного майна, ані трівкої родини.

Аристотель не погоджується з Плятоном відносно „безженства" жовнірів та державних урядовців. Значиться, він одобрює родину, але мимо того вводить в громадське життя теж певного рода новости — новости, в інтересі загального добра.

І так, громадяне повинні харчуватись не в дома — кождий собі на власну руку — але в державних столових (кухнях). Спільні обіди, на думку Аристотеля, витворюють серед співгромадян товариські відносини та взаємопізнання. — Стільки „комунізму" має ідеальна держава Аристотеля. Поза тим істнує приватна власність.

Щодо торговлі та ремесла то Аристотель висказується за тим, щоби торговлею і ремеслом занималися чужинці та невільники.

Горожане держави повинні в першій мірі заниматися управою ріллі. Горожане взагалі, на думку Аристотеля, повинні менше мітінґувати, а більше заниматись працею. Громадянин-рільник провадить більшу часть року на селі, він є консервативний та далекий від переворотів в державі.

Аристотель намагається бачити селянство підвалиною в державі. Він являється **речником селянської республіки.**

Добре виховання громадян грає, на думку Аристотеля, головну ролю в державі, бо добре виховання громадян держить при житті державу. Тому кожного громадянина треба виховувати до 7-го року життя в дома, під опікою родичів. Від 7-го до 14-го року життя молодий громадянин має бути виховуваний під доглядом держави. Від 14—21-року життя молодий громадянин має навчитися професіональної праці. По скінченню 21-го року життя, ставши повнолітним і повноправним, молодий громадянин повинен постепенно переходити державні функції — військово-воєнну службу та опісля службу державних урядовців.

Після 60 року життя діяльний громадянин, пройшовши військову і цивільну службу, повинен сягати по найвисші, пр. судейські і висші адміністраційні уряди.

В глибокій старости, десь около 65—70 року життя, вислужений громадянин повинен займатися релігійно-церемоніяльними справами, які вимагають вже лише репрезентативности, поваги і знання обрядів, а не умової бистроти — ні фізичної сили.

На цьому кінчиться державовідання Аристотеля.

В старинній Греції не було шкіл в нинішному розумінні. Визначні мудрці не мали, як сьогодня, своїх університетських катедр. Старинні мудрці ідили з одного більшого міста до другого, збирали біля себе здібних людий і на публичних місцях, в державних будинках і святинях, навчали (густо-часто за оплатою, пр. софісти). Навчання відбувалося у формі лекції і дискусій. Визначний мудрець звичайно зєднував собі прихильників свого навчання. Ученики-поклонники якогось мудрця творять т. зв. школу, яка носить назву свойого учителя. Аристотель мав також свою школу. Визначними учениками Аристотелевої школи були: Theophastos, Diklarchos, Demetrios та Phalereos. Згадані з великою ревністю посвячувалися державовіданню. На жаль, **їхні твори загинулися!**

Із писань-творів старинних політиків ми знаємо, що Phalereos написав був **„Збірник адміністраційного права"**, Diklarchos — **„Збірник конституційного права" („Tripolitikos")** і т. п.

Про твори Phalereos-а та про Diklarchos-а згадує між иншим староримський історик, державний муж і визначний політик-теоретик Цицерон — у свойому творі „Закони" („Delegibus"). Про Цицерона буде мова низше.

Інші політичні школи в старинній Греції.

Окрім згаданих висше політичних шкіл ми стрічаємо ще чимало шкіл і мудрців по державознавству. Ми обговоримо пять таких шкіл, а іменно: 1) школу пітиків, 2) киринеїків, 3) енікуреаців, 4) стоїків і 5) скептиків.

(Дальше буде)

CHILDREN OF THE MEMBERS OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ASK YOUR FATHER TO INSURE MENT OF THE UKRAINIAN NATIONAL YOU - IN THE JUVENILE DEPART ASSOCIATION. YOUR PARENTS WILL BE INSURED FOR ANY ACCIDENT TO YOU, AND YOU WILL RECEIVE THE UKRAINIAN JUVENILE MAGAZINE.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОДАЄТЬСЯ ЄСІМ ДО ВІДОМА, ЩО УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ СКЛЕП

СУРМА

ОТВОРЕНИЙ КОЖДОГО ДНЯ

від год. 9. рано до 10. вечерны.

Отсим запрошуються всіх Українців до нашого стору. Також хто прибудить до Ню Йорку з провінції нехай зайдуть, повинен до нас вступити. В нас все є найновійші рекорди нові ми Вам переграно дуже радо на найлішій машині. Все продаємо по найдешевшій ціні. Фонографи даємо на сплати.

Рекорди висилаємо почтою до всіх частей світа. Гарантуємо, що не побються. Замовляйте безпечно.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

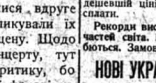

70016 (Заповіт Т. Шевченка,
1.25 (Ура у Бій, — Хор ім. Лисенка.
27146. (Жінка в Неби, ч. 1.
(Жінка в Неби, ч. II.
Жуковський.
27145 (Трембулянка, танець
(Чарабашка, танець.
27144 (Зажурішся чоловік,
(У шумить і гуде.

Володимир Дідов з акомп. оркестр.

27141 (Ой, щось дуже загулявся.
(Тепер я Турок, не козак.

Е. Жуковський, баритон, з акомп. оркестри.

27142F (Допитався
(Ват ду ю сей?

Укр. оркестра Павла Гуменюка.

27143F (Кума з міста ішла
(Танець мого кума.
12082F (Русський Вальс
(Дві гітари.
12081F (Приїзд поїзда
(Польска Фрида.
12080F (Долорес Вальс
(Американ Патроль.
59049F (Вітрове Весілля,
(На фиях Дунаю
27137F (Вийш, мої, вийш
(Через сад винограда.
27135F (Ой, де ти йшов, де ти не ксш
(Ой лежали бики гуси.
27136F (Вер Вітер
(Дужка про Морозика.
27136F (Сьинкруха бе і плакати не дає.
(Куча до кучи.
27138F (Мрьйор в Вроцлав.
27139F (Вільна.
27117F (З чоньцьлянки
(Косарі.
27119F (Ой, зайшла черемшина
(Вихали Революціонер.

Укр. оркестра Павла Гуменюка, баритон Евген Жуковський.

27128F (Завись жених
(Танець з під Львова.

Хор ім. Лисенка з Джерзи Сити, Н. Дж.

27137F (Вечірний Дзвін
(Чарочко моя.

Укр. хор „Ліра" з акомп. оркестры.

27138F (Реве та стогне
(Закувала та сива зазуля.
27125F (Верховина
(Де Дніпро наш
27126F (Ой, у полі нівка
(Ой, у лузі.

Д. Медовий, тенор з акомп. оркестры.

27130F (Тяжі її долі
(Карі очи.

7009 Українське Весілля в Америці. $1.25.

Це Весілля в Америці о много кроще, як Весілля 70002. Хто лиш женився в Америці, то коли почує те весілля, добре заплаче. А також і розвеселиться.

27134 Слабість. Такий то ніпоф.
Жуковський.

Січовий Базар завсігди думає про своїх костумерів, як би їм помогти дешевше дістати, що вони потребують.

Поновий фонограф найновійшої моди, другі продають по 175.00 дол.

Ми дано Вам його за $125.00.

До того даємо Вам зовсім даром 25 рекордів (Рекорди тоже уживані, але добрі) **5 рекордів можете самі вибрати, а 20 даємо Вам самі.**

Вишлять нам зараз 5 долярів. Решту заплатите, коли дістанете фонограф до хати. 207—

Адресуйте так:

SURMA BOOK & MUSIC CO.,
103 AVE. A., NEW YORK, N. Y.

(МІЖ 8-ою а 7-ою ВУЛИЦЕЮ).

Phone: DRY DOCK 3782.

В Ню Йорку і околиці можна замовляти рекорди телефоном. Шлють до будки і вкажите, котрі рекорди Вам хотілиб послухати, а ми вишлемо Вам їх до хати.

ПЕРЕБРАВ МІРКУ.

Що забагато, то нездорово — кажуть люде. Але Василь Шфмідер тої ради не слухав. І як почав його болїти жолудок, він замісць один зіб нараз 8 порошків проти болю. А в ночі вхопили його такі корчі, що заки приїхав лікар, він уже перенісся на другий світ. І то у Львові.

МУЗИЧНА СТУДІЯ
ім. ЛЕОНТОВИЧА
156 E. 17 ST., NEW YORK CITY
під проводом
М. ГАЛЬВОРОНСЬКОГО
приймає зголошення на науку що дня кромі неділї від години 4-тої до 7-мої пополудни
ПРЕДМЕТИ НАВЧАННЯ:
Скрипка і другі смичкові інструменти пиано, бенджо, гітара, мандоліна.
Теорія і гармонія.
202-8

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
67 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
TEL. ORCHARD 4072.
МУЖЧИНИ І ЖЕНЩИНИ
успішно лїчим модерними методами.
Острі хронічні недомагання, нервові хороби, шкіряні хронічні, нарости редмаїтизм, хороби носа, горла, грудий, хороби жолудка, нирок, пузиок, сцієтика, лумбаго, невральгія і загальне ослаблення. Я поможу вам. Тисячі мужин і женщин успішно вилїчені. Мої ціни дуже приступні.
Порада і оглядини даром.

DR. ZINS
Спеціяліст. Основ. 28 літ.
110 EAST 16th ST. N. Y.
межи 4th Ave. & Union Pl.
Години 9—8 вечер. Неділї 9-4 пополудни

ДР. В. КОРЕЦЬКИЙ
Спеціяліст Нервів і Хрипів
13½ SOUTH MAIN STREET
WILKES-BARRE, PA.
PHONE, W.-B. 3073

For all stomach and intestinal troubles and disturbances due to teething, there is nothing better than a safe Infants' and Children's Laxative.
Mrs. Winslow's Syrup

ОДИНОКА БЕЗПОСЕРЕДНЯ ДОРОГА ДО ГДАНСЬКА
БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ
Слідуючі відїзди:
ГДОЛНЯ — Вересня 8.
ЛІТУАНІЯ — Вересня 18.
ЕСТОНІЯ — Жовтня 6.
По дальші інформациї голоситися до місцевих аґентів, або пишіть до:
BALTIC AMERICAN LINE
19 BRIDGE ST., NEW YORK, N. Y.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що місячний мітинґ відбудеться в недїлю, 7-го вересня, в годині 7-ій вечером точно, в гали, де звичайно. Проситься членів явитись на означений час і вирішити свої залежности, в противнім разі будуть суспендовані. Хто ще не є членом У. Н. Союза просимо прийти на мітинґ і вступити. Пригадується розумним, щоби впісувати своїх дїтий до У. Н. Союза. Взиваються членів зложити оп. 1 дол. за сей рік на Сиротинець У. Н. Союза. — Григорій Геба, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 179, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться 9. вересня, в гали церковній при Оклея і Райс ул., з годині 1-ій пополудні. Проситься членів прийти на сей мітинґ, бо маємо важну справу до полагодженя; прийтись кождого члена є конечна; спізнюючим членам приказується, щоби вирівнали свої залежности, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Г. Нагорняк, предс., В. Пидишак, секр. М. Семаш, секр.

ТОЛЇДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітинґ відбудеться в недїлю, 9. вересня, точно в годині 2-ій пополудни, в гали Union Hall, 2748 Lagrange St. Пожаланим є, щоб всї члени явились на сей мітинґ, бо є важні справи до полагодженя. З важнїйших справ є справа представленія і справа Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Передплоті вкладки не будуть приймати. — Іван Кульмацький, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрея, від. 128, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітинґ відбудеться 9. вересня, зараз по Св. Божій, в гали церковній, 2445 1ст St. Стр. Проситься всїх членів прибути на мітинґ, бо є дуже важні справи до полагодженя, як справа Сиротинця-Захисту при У. Н. Союзі і другі. — В. Карпець, секр.

ДЇТРОЙТ, МІЦ. Тов. Запорожська Січ, від. 75, повідомляє своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в недїлю, 9. вересня, в годині 1.30 пополудни. Обовязком кождого члена є бути на тих зборах. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залежности, в противнім разі поступиться з ними після статута. — П. Даньчишин, кош., Антін Корбаль, скарб.; М. Присташ, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів і членинь, що місячний мітинґ відбудеться 9. вересня, точно в годині 1-ій пополудни, під ч. 820 Morton Ave. Проситься всїх членів прибути на означений час. — Н. Іванчак, предс., О. Корбаль, секр.

ЛЯТУНА, ПА. Бр. Цен. Вимайр. Богородиці, від. 163, повідомляє всїх своїх членів, щоби явились на сезнальний мітинґ в недїлю, 9-го вересня, в годині 4.30 пополудни, в гали церковній, бо є важні справи до полагодженя. — А. Лавриш, предс., І. Одерецкий, секр.; Гр. Сенка, кас.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. Запорожська Січ, від. 67, повідомляє, що чвертьрічний мітинґ відбудеться в год. 2-ій попол., в недїлю, 9. вересня, в Liberty Hall, May St., в справі потвердженя статута. Не явившійся член заплатить кару після статута. — Мих. Мельник, предс., Іван Пирїг, секр.

АВОКА, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 326, повідомляє усїх членів, що головний мітинґ відбудеться 9-го вересня. Проситься всїх членів з Авоки і околиці прибути на сей мітинґ, бо маємо важні справи до полагодженя. Котрий член не може прибути на мітинґ має повідомити о тім уряд. — Н. Колодій, предс.; Т. Колодій, кас.; Гр. Тронт, секретар.

ОЛІН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 268, повідомляє своїх членів, що квартальний мітинґ відбудеться в суботу, 8. вересня, в годині 7-ій вечером. Проситься всїх членів прийти на сей мітинґ з означеним, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають вирівнати свої залежности, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившійся на сей мітинґ член заплатить кару 50 ц. — З уряду: І. Дол, С. Лушишин, предс.; Г. Підскальний, секр.

ЗЕРГЛЕР, ІЛЛ. Бр. св. Івана Хрест., від. 377, повідомляє, що мітинґ відбудеться в недїлю, 9. вересня, в гали Миколая Олексика, 6 Richard St. — Михайло Олексик, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січові Стрільці, від. 44, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітинґ відбудеться 9. вересня, в годині 2.30-ій пополудни, в гали церковній на Нюпорт Ave. Проситься всїх членів явитися на мітинґ, бо є дуже важні справи до вирішення, а передовсїм треба обговорити справу місячня вересня, призначеного для Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої залежности, бо в противнім разі будуть суспендовані. — А. Чепелик, секр.

ПОЗІР! БОФАЛО, Н. Й. ПОЗІР!
БРАТСТВО СВ. О. НИКОЛАЯ
відділ 127 Укр. Нар. Союза
уладжує
КОНЦЕРТ
в честь Тараса Шевченка
В НЕДІЛЮ, 9. ВЕРЕСНЯ 1928
в ГАЛИ ЦЕРКОВНІЙ
FILMORE i ONEIDA УЛИЦЯ,
BUFFALO, N. Y.
Дохід на Сиротинець У. Н. Союза.
СПІВАТИ БУДЕ ХОР З ТАНАВАСТЕР, N. Y., під проводом пана Ярослава Кичера.
Початок в годині 7.30 вечером.
Вступ 50 центів.
На сей концерт запрошуємо усїх громадян, кому діло Українського Сиротинця є на серці.
207-8 Комітет.

ПОЗІР! ПОЗІР!
НОРТГЕМПТОН, АЛЕНТАВН І ОКОЛИЦЯ
звольте взяти до ласкавої відомости, що
В НЕДІЛЮ, 9. ВЕРЕСНЯ 1928
ЗАХОДОМ ЧИТАЛЬНІ ПРОСВІТИ ІМ. ІВ. ФРАНКА
— відограється —
представленя зі співами і танцями після поеми Тараса Шевченка
КОХАЙТЕСЯ, ЧОРНОБРИВІ, ТА НЕ З МОСКАЛЯМИ
в гали під Українською Православною Церковою на Нюпорт Еню, в Нортгемптон.
Початок в годині 7.30 вечером.
Вступ лиш 50 центів.

ДО УКРАЇНЦІВ В ГАРТФОРД І ОКОЛИЦІ.
Дня 9. вересня с. р. відбудеться послїдний в тім році пароходний пікник на литовській гали на Гаксонфарм на цїй, котрий комітет запрашає всїх Українців на спільну забаву.
207-8 Комітет.

Славний український артист-балетмайстер ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО, який вже десять літ працює невпинно над навчанням українських національних танців. — До сеї пори випустив він поверх три тисячі танцюристів в 41-ій школах Водиль, Галичини, Чехії, Німеччини і Канади.

Тепер провадить він школи в Detroit і Cleveland, а незадовго думає виїхати в турне із своєю трупою около 20 осіб.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ІЛЬОГВІС І ЙОГО СЕСТРА

(Оповідання Чінук-Індіян, з північно-західного побережа).

Ільогвіс жив із своєю сестрою. Жили собі добре обоє. Аж одної ночі надійшли туди духи; ці духи хотіли собі купити жінку у людий. Ішли від хати до хати, аж нарешті купили Ільогвісову сестру. Родина дістала гарні мушлї, дївчина пропала раненько.

Ільогвіс жив рік сам один. Йому не сподобалося жити самому одному, було скучно. Подумав собі: „Піду, пошукаю моєї сестри". Він питався дерев: „Де йдуть люде, як умруть?" Але дерева не сказали нічого. Він питався птахів, звірів, води. Вони всї нічого не відповіли. Потім він спитав спаленого на вугль пня, а звуглений пень сказав: „Насамперед заплати, а я запроваджу тебе туди". Хлопець поклав усї свої мушлї біля пня, а потім зісунув йогу у воду. І звуглений пень заніс хлопця у країну духів.

Ільогвіс побачив велике село. Всї хати стояли покинуті і порозвалювані, лише з одної димилося. Хлопець поступив там і побачив свою сестру, як сиділа біля ватри. „Ах, мій брате, — то ти помер?"

— Ні, я не помер. Я хотів прийти до тебе, звуглений пень приніс мене сюди.

— Тут життя не є добре, ти краще був би лишився.

Біля сестри лежав людський кістяк.

— Що то за кости тут у хаті? — спитав брат.

— То твій шурин, твій шурин.

Ільогвіс вийшов.

— Сестра хоче обдурити мене, — подумав він, — каже, що цей кістяк то її чоловік.

Як смеркалося, прийшло у сестрину хату дуже богато людей. Були їх повнісенька хата. Ільогвіс спитав: „Сестро, відки приходять усї ці люде?"

„Ти гадаєш, що до людей. То все духи". Люди стали збиратися довити риби, а Ільогвіс хотів йти з ними. „Зроби це — сказала сестра — і роби все таксамо, як вони". Люде перешіптували весь час між собою, Ільогвіс не міг їх розуміти. „Чому не говорите голосніше?" спитав він. „Тихо будь, тут не вільно голосно говорити". Біля нього стояв хлопець із двома сітями. „То своєм ного чоловіка, — сказала сестра — він піде з тобою. Роби все так, як він робить, але не говори до нього голосно".

Пішли далї стежкою. Перед ними обома йшов гурток людей. Вони бігли й співали. Ільогвісові сподобалася співанка, він достроївся до них і співав із ними. Нараз спів затих і люде зникли. На цьому місці, де біля нього стояв хлопець, лежав на землї кістяк. Ільогвіс ішов сам далї. На стежці, куди йшли ті люде — співали, там лежало повно кістяків. Ільогвіс прийшов над беріг до човнів. То були самі старі лодки, спорохнавілі, що мало що не розсипалися, дні діраві, деякі порослі мохом. „Ці човни добрі на паливо" — подумав Ільогвіс. Коли він нишпорив так коло човнів, надійшли рибалки. Вони зісували старі трухляві судна на воду і відпливали: не сталося нічого надзвичайного.

Хлопець, що товаришив Ільогвісові, знову стояв перед ним. Попливли. „Де є ваші яя"?" спитав Ільогвіс. Хлопець не відповів. Ільогвіс відвернувся і побачив, що на дні лодки лежав кістяк. Хвилинку стояв мовчки, а потім спитав тихо: „Де ваш яя?" „В долині" була відповідь. Тепер він звернув голосно: „Де ваш яя?" І зараз замісць хлопця лежав у човні кістяк. Ільогвіс протовв хвилину мовчки сказав тихо: „Де ваш яя?" „Тут!" була відповідь.

Тепер вони стали ловити риби, кождий малою сіткою, причіпленою до дрючка. У вічках були великі діри. Ільогвіс почув, що щось є в його сітці. Потягнув у гору, але витягнув із води лише дві сухі гиляки. Обернув сітку і кинув гиляки назад. Незабаром знову потягнув угору, цим разом мав сітку повну листя. Невдоволений викинув листя, частина їх упала в воду, це зібрав тамтой хлопець і дав до ведра. „То не добре місце для риболовлї", подумав Ільогвіс. Увесь час не зловив нічого, лише галузя і листя. Дві галузі держав собі, може пригадуться на щось сестрі".

Як вернули додому, приніс тамтой хлопець у ведрі петруги, їх спекли і зїли. Ільогвіс сердився, що не зловив нічого. Хлопець розказував: „Ви кидав усе назад, що ми зловили. Човно було би повне риби, колиб він усе був не викидав". „Я викидав лише сухі гиляки і зігниле листя", відповів Ільогвіс. Сестра сказала: „Тут це плять, гадаєш, що то було щось інше, сотке що я тут пеку? Листя то петруги, галузя то була сіна". „Дві гиллї приніс я тобі, вони лежать там, ще є повні. Можеш принести їх, коли хочеш". Сестра пішла над беріг. Як вернула, принесла дві великі сигнї. „Де ти вкрала ці сигнї?" спитав Ільогвіс. „Вони лежали в таємому місці. Ні, ти зловив їх". „Яке глупе тут усе!". „О, будь тихо, ти розсердиш людей". „Тоде люде? То справдіші люде? Так це лише духи".

Другого вечора говорили, що попали на кита. Сестра дала йому ножа. „Біжи, натрафили на кита!" Ільогвіс побіг на беріг. Стрінув якогось чоловіка і крикнув до нього: „Де кит?" Тут перед ним лежав кістяк. Сердито копнув ногою кістяк і побіг далї. Над берегом побачив великий, грубий пень дерева. Люде стояли довкола й обдирали кору. Ільогвіс крикнув і всї люде перемінилися у кістяки. Він глянув на пень дерева. Шкіра була доволі груба і повна жилиць. Він вдер собі два шматки і забрав із собою. „Я гадав, що вони мають кита, а то лише старе дерево". „Це таки кит", відповіла сестра. Вона взяла ті два шматки кори, а як Ільогвіс знову глянув на них, були це два товстезні паси з кита. „Чи ви хочете мене за дурня мати?" сказав він і вийшов сердитий. Саме ішов від берега якийсь чоловік. Ніс під обома пахами по кусневі кори. Ільогвіс крикнув на нього і перед ним на дорозі лежав кістяк. Він узяв китову солонину і поніс її своїй сестрі. Таксамо робив із кождим, що надходив із берега. Кричав і забирав китову солонину для себе.

Ільогвіс стався у селї таким сквапливий, що люде незлюбили його. Робив їм ріжні збитки. Коли зайшов у яку хату, я на землї лежали кістяки, він розкидав кости. Він замінював дитячий череп за черепи мушлин. Вечером, як дитина встала, голова її була така тяжка, що дитина все перевертається. Або він позамінював інші части тїла, одному мужчинї дав жіночі ноги, іншому дав одну довгу а одну коротку ногу. Сестра сказала: „Мій чоловік гадає, що ти повинен піти до дому; люде не хочуть тут тебе більше. І краще буде як ти підеш". Ільогвіс пішов у кут, де лежав кістяк його шурина, взяв череп і шурина цим злісно об стіну. З того дуже захорів чоловік тяжко і треба було його добайливо лїчити.

Ільогвіс готовався вертати до дому. Сестра дала йому ведро води: „Візьми цю воду на випадок, може переходитимеш горючою прерією. Але не видивай і перед четвертою прерією".

Він прийшов на прерію. Там росли червоні цвіти. „Ти! — сказав Ільогвіс — сестра дала мені воду проти вогню в прерії. Я гадав, що тут уже горить". І він із збитків вилив трохи води на цвіти. І знову прийшов на прерію, що горіла трохи на другому кінці. Побіг із ведром води на те місце і загасив огонь. Третою прерією мусів він досить скоро, вона горіла з ріжних боків. Як найшовся на четвертій прерії, зняв нараз огонь з усїх боків. Він став видивати воду, але ведро було таке порожнє. Полумя обхопило його і він згорів.

І вже Ільогвіс не жив. Саме під ямою прийшов він над воду, перед країною духів. Сестра була ж він кинув її. „Мій брат помер, — сказала вона — мушу піти по нього". Попливла в лодці на другий беріг і забрала його. „Якого гарного дрюка ти ідеш" — сказав Ільогвіс. „Так ти передше гадав, що воно діряве і старе". „То були інші лодки". „Ні, ти тепер інакше виглядаєш, бо ти тепер умерлий".

Як вони висїли на сушу, були там саме танцї. „Ум, ум, ум, ум", співали люде. Ільогвіс хотів співати з ними і при цьому кричати на інших. І він отворив уста, щоби крикнути, але нїчого не сталося, а люде висміяли його. Він старався кричати як міг голосно, але голос його виходив зовсїм тихо. „Ти вже не можеш кричати", сказала сестра, „тиж по мерлий".

Пішли далї. „Ви тут маєте гарні хати, — сказав Ільогвіс. Як він увійшов у хату сестри, здалося йому все наче більше і краще ніж передше. Тепер він запримітив також, що його шурин був ватажком. Здивований усїв. Мужчини грали газардову гру. Попросили і його до забави. Він грав і втратив досить богато. Над ранком мужчини забралися, шурин поклався спати. Ввійшов перший промінь світла, шурин перемінився нараз у кістяк. Ільогвіс також чувся змучений поклався. Витягнувся, щоби заснути. А як хотів закрити собі ноги, скопив за дві кости. Бо він був тепер таким самим кістяком, як і інші.

МАШИНЬКІ ГРОШІ.

На азійськім острові Мікронезії уживають замісць гроша округлих плит камінних, яких промір виносить нераз 3 і 4 метри. Цих „грошиків", подібних до млинського каменя, не носиться в кишени, але ставляють їх під хатою, щоби всї бачили. Цікаво, чи такі гроші також розміняють і чи аматори, що відрадну потребу фільиб украсти кільканайцять штук?

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ
ПОШУКУЮ сестри Анни Костик Кута, пов. Скалат, Галичина, в першім замужню за Мих. Совецким, а в другім за Дмитром Шемцем, Канадійцем, живуть в Америці, Мінн. Хто би про неї знав, або чи сама. Сестра, прошу відозватися на адресу:
ПЕТРО ШЕВЧИК,
Warnyy St., Box 8, Woonsocket, R. I.

ПОШУКУЮ ГОСПОДИНИ ДОМУ, котра би вміла добре варити, а також і маєчуєтьки стрекоїзмівати.
Mrs. SHAW,
212 Wells St., Youngstown, O.

ПОШУКУЮ на 2 жени хлопця 6 польської, котра би мала ніжки, не рожів роки. Хто би чи знав, або вона сама, прошу повідомити мене на адресу:
ANDRIJ GRYBOWSKI,
551 Linden Ave., Johnstown, Pa.

ПОТРІБНО ДІВЧАТ до роботи в Ландрі, лишень такі, котрі мають роботу, а також ораторок до сорочок. Голоситися:
PUBLIC LAUNDRY,
205 Liberty Ave., Jersey City, N. J.
межи Cliff & Lake Sts.
207-12

ПОТРІБНО ФАХОВОГО МУЖИНИ, котрий вміє і розуміє добре працювати в Ландрі (Washer). Голоситися:
PUBLIC LAUNDRY,
205 Liberty Ave., Jersey City, N. J.
межи Cliff & Lake Sts.
207-12

НА ПРОДАЖ фарма 82 акрова з добрі рільної і 3 каміння зем. зараз 18 акрів пруської, 2 акрів з сеник і 2 акрів пруської, 3 сеник і 2 акрів пруської, 3 акрів барабелі, 8 акрів ґрунт, 10 ніяса, 5 гресу, великий ґрунт і сад, фарма в самім місті, коло фабрик і колеї. Все за $7,200, вплати $2,500, решта на легкі ціли.
Фарма 19 акрів, з того 5 акрів з сеник, 3 акрів будинки, дім і кожух, вода і сад, 2 корови, 1 кобила, стадо курий, машинерія, фордзон, 2 акри барабелі, 5 акрів, 3 курни, огороди 5 тон сіна, близько міста і фабрик, робота запевнена, фабриці, суміш українські. Спроси тебе все за $2,500, половина вплати. Все запитай: RAFAEL KUTYNSKY, 425 Howe Ave., Passaic, N. J.

ДО АМЕРИКИ
тепер можете спровадити свою жону і дїти, як робить рікунці, чи маєте палєрів чи ні. Ми вам поможемо. Посилаємо гроші до краю, помагаємо полагоджувати справи, продаємо доми і фарми, полагоджуємо всї інші справи. Дуже скорі вирабляємо до своєї України. Пишіть, що маєте робити і ми потвердимо. Обслуга наша запитувати пишіть по інформації.
American Ukrainian Bureau, Inc.
1 Ukrainian Square, Jersey City, N. J.
АНТІН ПАШУК, упрез.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVENUE,
CHICAGO, ILL.
Практикує у всїх судах; займається перекладанням абстракти; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 19—

ПЯТЕ ВИДАНЄ КНИЖКОВОГО КАТАЛЬОГУ.
Найновіші Кодаки Золота обо найпрадивійші дорого до зробленя маєте для всїх, що живуть в прерії. — Книжка єсь має 120 сторін дрібку і 159 образків. Подає ціни і вказує як в якій спосіб оцінити щастє і надальність з годині дрібу і заосмотрити мочні, як тамути великі зиски з дарів домового, з пагірка, парнєє, бачинок або малого ґрунту. Книжка є друкована в польській і англійській і пересилку належить прислати 25 центів, сріблом або марками. Адреса:
SW. WISNIEWSKI,
103 Oak Street, Ansconda, Mont.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАЛЮБЛЯЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОНКС, БРООКЛИН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2563

БАНКИТИР УМЕР
комедія з сільського життя на три дії.
Виступає в сїй штуці 14 осіб
Цїна 35 центів.
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.